

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

М. І. Шинкарик

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
«Економіка землекористування»

ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 19 Архітектура та будівництво
спеціальність – 193 Геодезія та землеустрій
освітньо-професійна програма – «Геодезія та землеустрій»

кафедра агрономії, екології та агроінженерії

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні (год.)	ІРС, год.	Тренінг, год.	СРС, год.	Разом, год.	Залік
Денна	III	VI	28	14	3	4	101	150	VI
Заочна	III	VI	4	2	–	–	144	150	VI

Тернопіль – ТНЕУ
2020

Робочу програму розробила доцент кафедри агрономії, екології та агроінженерії, канд. екон. наук, доцент Любезна Ірина Василівна

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності Геодезія та землеустрій протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

Голова групи
забезпечення спеціальності
к.т.н., доцент

Руслан РОЗУМ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “Економіка землекористування”

Опис дисципліни “ Економіка землекористування ”

Дисципліна “ Економіка землекористування ”	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 19 “Архітектура та будівництво”	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність – 193 “Геодезія та землеустрій”	Рік підготовки: <i>Денна – 3</i> <i>Заочна – 3</i> Семестр: <i>Денна – 6</i> <i>Заочна – 6</i>
Кількість змістових модулів – 3	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 28 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 14 год.</i> <i>Заочна – 2 год.</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 105 год. (в т.ч. тренінги 4 год.)</i> <i>Заочна – 144 год.</i> Індивідуальна робота <i>Денна – 3 год.</i> <i>Заочна – - год.</i>
Тижневих годин – 10, з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю – Залік

2. Мета і завдання дисципліни «Економіка землекористування»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою дисципліни “Економіка землекористування” є освоєння основних теоретичних положень та практичних навичок з економіки землекористування, а також теоретичних знань і практичних навичок щодо вирішення економічних задач, які необхідні для знаходження шляхів для більш ефективного та раціонального використання земельних ресурсів, їх охорони;

ознайомлення студентів з основними проблемами сучасного землекористування; вивчення причин та екологічних наслідків незбалансованого землекористування; оцінка шляхів вирішення екологічних проблем різних видів землекористування. Значне місце в цьому курсі відводиться формуванню господарського механізму землекористування, аналізу особливостей його структурних елементів: управління, регулювання, економічного стимулювання тощо.

На етапі переходу до ринкових відносин найбільшу значимість в господарському механізмі землекористування набуває економічний блок – власне економічний механізм землекористування, який включає оподаткування, платежі, ціноутворення, фінансування тощо.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями навчальної дисципліни є

- формування системи знань щодо сутності економічних понять землекористування;
- вивчення суті основних економічних категорій;
- уявлення про економічні стимули й важелі екологізації виробництва та оптимізації землекористування,
- формування вмінь і навиків у сфері економіки землекористування
- прищеплення системного і творчого пізнання їх реалізації в професійній діяльності;
- набуття практичних навиків з виявлення екологічних наслідків землекористування і пошук оптимальних шляхів їх подолання.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- стратегії сталого соціально-екологічного розвитку територій; системи обґрунтування і забезпечення досягнення раціонального землекористування;
- заходи захисту земель від необґрунтованого їх використання для інших потреб;
- заходи захисту від ерозії, селів, підтоплення, заболочування та інших несприятливих природних і техногенних процесів;
- методику консервації деградованих і малопродуктивних сільськогосподарських угідь;
- загальнодержавні та регіональні програми використання та охорони земель;
- основи методики складання робочих проектів закріпленого землекористування деградованих і малопродуктивних земель.

вміти:

- впроваджувати ґрунтозахисні системи землеробства з контурно-меліоративною організацією території;
- освоїти заходи пов'язані зі створенням лісових насаджень на еродованих землях, вздовж водних об'єктів та полезахисних смуг;
- обґрунтувати екологічну та економічну ефективність протиерозійної організації території і заходів по захисту від ерозії.

2.3. Результати навчання.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним. Викладання навчальної дисципліни «Економіка землекористування» забезпечить студентів знаннями щодо визначення економічної ефективності використання земельних ресурсів та охорони довкілля. Вивчення економічного механізму охорони довкілля дозволить опанувати принципи та моделі організації раціонального природокористування.

Після закінчення вивчення курсу студент повинен вміти:

- проводити оцінку земельних ресурсів і пошуку економічних механізмів досягнення раціональнішого їх використання;
- проводити оцінку екологічних наслідків землекористування, застосовувати прогресивні методи економічної оцінки земельних ресурсів;
- здійснювати побудову прогностичних моделей екологічно-збалансованого землекористування в різних сферах виробництва;
- вирішувати економічні задачі, необхідні для знаходження шляхів для більш ефективного та раціонального використання земельних ресурсів, їх охорони;
- приймати правильні рішення в професійній діяльності у сфері землекористування, на ринку землі і в управлінських рішеннях тощо;
- виявляти екологічні наслідки землекористування і здійснювати пошук оптимальних шляхів їх подолання.

3. Програма навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економіки землекористування

Тема 1. Економіка землекористування як наукова дисципліна

Суть економіки землекористування. Предмет, методи і завдання курсу «економіка землекористування». Поняття і ознаки землекористування в різних сферах життєдіяльності людини. Місце землекористування в ринковій системі економіки.

Література: 8, 9, 13, 14

Тема 2. Земельні ресурси, їх склад, характеристика та особливості використання

Характеристика земельних ресурсів України та їх розподіл за категоріями, власниками землі і землекористувачами. Трансформація землекористування. Організація раціонального використання й охорони земель.

Література: 1, 9, 13, 14, 15

Тема 3. Екологізація землекористування в Україні на сучасному етапі

Передумови та сутність екологізації землекористування. Особливості екологізації земель сільськогосподарського призначення. Органічне землеробство як метод екологізації використання земель. Сучасні напрями екологізації землекористування. Екологізація землекористування в контексті

євроінтеграційних процесів.

Література: 2, 4, 8, 9

Змістовий модуль 2. Земельна рента, оцінка землі та регулювання платності землекористування.

Тема 4. Земельна рента як показник прибутковості землі.

Економічна природа рентних відносин. Види земельної ренти. Рентний характер земельних відносин у сільському господарстві. Земельна рента в населених пунктах та несільськогосподарських галузях.

Література: 8, 9, 13, 14

Тема 5. Плата за землю

Платність землекористування та її вплив на регулювання системи використання й охорони земель. Рента – основа встановлення розмірів плати за землю. Земельний податок. Економічні та правові основи функціонування орендних відносин у землекористуванні. Орендна плата за земельні ділянки і принципи її встановлення.

Література: 1, 9, 10, 14.

Тема 6. Оцінка земель

Основні поняття і види оцінки земель. Природно-сільськогосподарське районування як основа оцінки земель. Бонітування ґрунтів. Економічна оцінка земель. Законодавче забезпечення землеоцінних робіт.

Література: 7, 9, 11, 13

Змістовий модуль 3. Економічна та екологічна ефективність землекористування

Тема 7. Економічна ефективність використання земельних ресурсів

Зміст ефективності землекористування. Аналіз використання земельних ресурсів. Показники ефективності використання земельних ресурсів. Ефективність удобрення земельних ресурсів. Ефективність меліорації та деградації земельних ресурсів. Еколого-економічні збитки у сфері землекористування.

Література: 8, 9, 13, 14

Тема 8. Екологічна ефективність землекористування

Сутність та види ефективності землекористування. Критерії та показники оцінки екологічної ефективності землекористування. Методика визначення економічних збитків унаслідок погіршення якості сільськогосподарських угідь при тимчасовому їх захопленні для несільськогосподарських потреб. Забруднення ґрунту та критерії оцінки ступеня забруднення ґрунту в Україні та світі.

Література: 1, 9, 12, 14

Тема 9. Організаційно-економічні механізми управління земельними ресурсами

Економічні механізми охорони земель і стимулювання раціонального землекористування. Землеохоронні заходи та їх економічна ефективність. Стандартизація і нормування у сфері охорони земель та відтворення родючості ґрунтів. Економічне стимулювання раціоналізації землекористування. Обґрунтування системи сівозмін і землеохоронного комплексу.

Література: 1, 9, 10, 14

4. Структура залікового кредиту з дисципліни “Економіка землекористування”

4. Структура залікового кредиту навчальної дисципліни “Економіка землекористування”

Денна форма навчання

Теми	Кількість годин, в т. ч.				Конт- рольні заходи
	лекції	практич ні заняття	самостій- на робота	індиві- дуальна робота	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економіки землекористування					
Тема 1. Економіка землекористування як наукова дисципліна	2	2	10	-	опитуван ня
Тема 2. Земельні ресурси, їх склад, характеристика та особливості використання	4	2	10	-	опитуван ня
Тема 3. Екологізація землекористування в Україні на сучасному етапі	2	1	10	-	опитуван ня
Змістовий модуль 2. Земельна рента, оцінка землі та регулювання платності землекористування					
Тема 4. Земельна рента як показник прибутковості землі	2	1	10	-	тестуван ня
Тема 5. Плата за землю	4	1	10	-	тестуван ня
Тема 6. Оцінка земель	2	1	10	-	опитуван ня
Змістовий модуль 3. Економічна та екологічна ефективність землекористування					
Тема 7. Економічна ефективність використання земельних ресурсів	2	2	10	-	опитуван ня
Тема 8. Екологічна ефективність землекористування	4	1	14	-	Ректорська контрольна робота
Тема 9. Організаційно-економічні механізми управління земельними ресурсами	6	4	21	-	КПІЗ
Разом	28	14	105	-	

Заочна форма навчання

Теми	Кількість годин, в т. ч.		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
<u>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економіки землекористування</u>			
<u>Тема 1.</u> Економіка землекористування як наукова дисципліна			16
<u>Тема 2.</u> Земельні ресурси, їх склад, характеристика та особливості використання			16
<u>Тема 3.</u> Екологізація землекористування в Україні на сучасному етапі	1		16
<u>Змістовий модуль 2. Земельна рента, оцінка землі та регулювання платності землекористування</u>			
<u>Тема 4.</u> Земельна рента як показник прибутковості землі			16
<u>Тема 5.</u> Плата за землю		1	16
<u>Тема 6.</u> Оцінка земель	1		16
<u>Змістовий модуль 3. Економічна та екологічна ефективність землекористування</u>			
<u>Тема 7.</u> Економічна ефективність використання земельних ресурсів	1		16
<u>Тема 8.</u> Екологічна ефективність землекористування		1	16
<u>Тема 9.</u> Організаційно-економічні механізми управління земельними ресурсами	1		16
Разом	4	2	144

5. Тематика практичних (семінарських або лабораторних) занять
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економіки землекористування

Практичне заняття №1

Тема: Економіка землекористування як наукова дисципліна

Мета: узагальнити знання студентів про економіку землекористування як наукову дисципліну.

Питання для обговорення:

1. Суть економіки землекористування.
2. Предмет, методи і завдання курсу «економіка землекористування».
3. Поняття і ознаки землекористування в різних сферах життєдіяльності людини.
4. Місце землекористування в ринковій системі економіки.

Література: 1, 9, 12, 14, 15.

Практичне заняття №2

Тема: Земельні ресурси, їх склад, характеристика та особливості використання

Мета: сформувати, закріпити, узагальнити й систематизувати знання про земельні ресурси, їх склад, характеристику та ефективність використання.

Питання для обговорення:

- 2.1. Характеристика земельних ресурсів України та їх розподіл за категоріями, власниками землі і землекористувачами.
- 2.2. Трансформація землекористування.
- 2.3. Організація раціонального використання й охорони земель.

Література: 1,4, 7, 8, 9, 13, 14

Практичне заняття №3

Тема: Екологізація землекористування в Україні на сучасному етапі.

Мета: сформувати, закріпити, узагальнити й систематизувати знання про екологізацію землекористування в Україні на сучасному етапі.

Питання для обговорення:

- 3.1. Передумови та сутність екологізації землекористування.
- 3.2. Особливості екологізації земель сільськогосподарського призначення.
- 3.3. Органічне землеробство як метод екологізації використання земель.
- 3.4. Сучасні напрями екологізації землекористування.
- 4.4. Екологізація землекористування в контексті євроінтеграційних процесів.

Література: 2, 4, 8, 9.

Змістовий модуль 2. Земельна рента, оцінка землі та регулювання платності землекористування.

Практичне заняття №4

Тема: Земельна рента як показник прибутковості землі

Мета: сформувати, закріпити, узагальнити й систематизувати знання про оптимізацію та екологізацію землекористування.

Питання для обговорення:

- 4.1. Економічна природа рентних відносин.
- 4.2. Види земельної ренти.
- 4.3. Рентний характер земельних відносин у сільському господарстві.
- 4.4. Земельна рента в населених пунктах та несільськогосподарських галузях.

Література: 8, 9, 13, 14.

Практичне заняття №5

Тема: Плата за землю

Мета: сформувати, закріпити, узагальнити й систематизувати знання про плату за землю.

Питання для обговорення:

- 5.1. Платність землекористування та її вплив на регулювання системи використання й охорони земель.
- 5.2. Рента – основа встановлення розмірів плати за землю.
- 5.3. Земельний податок
- 5.4. Економічні та правові основи функціонування орендних відносин у землекористуванні
- 5.5. Орендна плата за земельні ділянки і принципи її встановлення

Література: 8, 9, 13, 14.

Практичне заняття №6

Тема: Оцінка земель

Мета: сформувати, закріпити, узагальнити й систематизувати знання про методологію оцінки землекористування.

Питання для обговорення:

- 6.1. Основні поняття і види оцінки земель.
- 6.2. Природно-сільськогосподарське районування як основа оцінки земель.
- 6.3. Бонітування ґрунтів.
- 6.4. Економічна оцінка земель.
- 6.6. Законодавче забезпечення землеоцінних робіт

Література: 7, 9, 11, 13

Змістовий модуль 3. Економічна та екологічна ефективність землекористування.

Практичне заняття № 7.

Тема: Економічна ефективність використання земельних ресурсів .

Питання для обговорення:

Мета: сформувати, закріпити, узагальнити й систематизувати знання про визначення ефективності використання земельних ресурсів.

- 7.1. Сутність еколого-економічної ефективності землекористування.
- 7.2. Показники ефективності використання земельних ресурсів.
- 7.3. Ефективність удобрення земельних ресурсів.
- 7.4. Ефективність меліорації земельних ресурсів.
- 7.5. Еколого-економічні збитки у сфері землекористування.

Література: 8, 9, 13, 14.

Практичне заняття 8.

Тема: Екологічна ефективність землекористування.

Мета: сформувати, закріпити, узагальнити й систематизувати знання про екологічну ефективність землекористування.

Питання для обговорення:

- 8.1. Сутність та види ефективності землекористування..
- 8.2. Критерії та показники оцінки екологічної ефективності землекористування..
- 8.3. Методика визначення економічних збитків унаслідок погіршення якості сільськогосподарських угідь при тимчасовому їх захопленні для несільськогосподарських потреб.
- 8.4. Забруднення ґрунту та критерії оцінки ступеня забруднення ґрунту в Україні та світі.

Література: 8, 9, 13, 14.

Практичне заняття 9.

Тема: Економічні механізми охорони земель і стимулювання раціонального землекористування.

Мета: сформувати, закріпити, узагальнити й систематизувати знання про економічні механізми охорони земель і стимулювання раціонального землекористування.

Питання для обговорення:

- 9.1. Землеохоронні заходи та їх економічна ефективність.
- 9.2. Стандартизація і нормування у сфері охорони земель та відтворення родючості ґрунтів.
- 9.3. Обґрунтування системи сівозмін і землеохоронного комплексу.

Література: 1, 9, 12, 14.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ)

Виконання комплексного практичного індивідуального завдання є одним із обов'язкових модулів залікового кредиту з дисципліни “Економіка землекористування”. КПЗ виконується самостійно кожним студентом на основі вибіркового даних. Метою виконання КПЗ є оволодіння навичками застосування методів управління земельними ресурсами у сфері економіки землекористування, а також прищеплення системного і творчого пізнання їх реалізації в професійній діяльності. Виконання КПЗ забезпечить студентів знаннями щодо визначення економічної ефективності використання та охорони

земель, оцінки земельних ресурсів, платності землекористування. Вивчення економічного механізму формування та територіальної організації землекористувань дозволить опанувати принципи та моделі організації раціонального землекористування.

КПЗ оформляється у відповідності із встановленими вимогами. В процесі виконання та оформлення КПЗ студент може використовувати комп'ютерно-інформаційну технологію.

Варіанти КПЗ з дисципліни “Економіка землекористування”.

1. Місце землекористування в системі суспільних інтересів і ринкових відносин.
2. Охарактеризуйте природно-технологічні фактори землекористування.
3. Сформулюйте сутність типів землекористування на ринку землі.
4. Місце екосистеми “земля” в біоматеріальній системі економіки.
5. Охарактеризуйте теорію раціонального землекористування.
6. Чинники раціоналізації землекористування та їх класифікація.
7. Поняття землекористування як екологічної системи.
8. Види і різновидності вартості землі.
9. Принципи ціноутворення землі в ринковій економіці.
10. Сутність моделі прибутковості землекористування фон Тюнена.
11. Охарактеризуйте залежність земельної ренти від граничної продуктивності землі.
12. Охарактеризуйте взаємозалежність земельної ренти і орендної вартості землі.
13. Диференціальна земельна рента та її складові.
14. Еколого-економічні класифікації земель і їх місце в раціоналізації землекористування.
15. Економічні особливості формування структури оптимального землекористування залежно від території.
16. Розкрийте сутність економічного обґрунтування вибору місця розташування земельних ділянок різних об'єктів господарювання.
17. Сутність моделювання вибору оптимального місця розташування типів землекористування.
18. Методологічні підходи оцінки ефективності землекористування і землевпорядкування.
19. Основні показники раціоналізації розмірів сільськогосподарських землеволодінь і землекористувань, їх взаємозв'язок і взаємозалежність.
20. Методика оцінки економічної ефективності і конкурентноздатності сільськогосподарських землеволодінь і землекористувань.
21. Методика оцінки варіантів вилучення землі.
22. Методика обґрунтування ефективності надання земель для несільськогосподарських потреб.

7. Самостійна робота

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Тематика
1.	Охарактеризуйте поняття “економіка землекористування”.
2.	Критерії здійснення еколого-економічне обґрунтування організації системи сівозмін
3.	Охарактеризуйте методику оцінки ефективності оптимізації і поліпшення земельних угідь в сільськогосподарських підприємствах.
4.	Види обґрунтування проектів внутрішньогосподарського землеустрою
5.	Охарактеризуйте методику оцінки відшкодування збитків сільськогосподарських виробників власникам землі та землекористувачам при вилученні або оренді сільськогосподарських угідь під лінійні об'єкти.
6.	Екологічні наслідки осушення земель
7.	Екологічні наслідки зрошення земель.
8.	Екологічні наслідки використання земних надр.
9.	Екологічні наслідки виробничого використання ґрунтів.
10.	Охарактеризуйте методичні підходи до оцінки збитків (недоодержаних доходів), які спричинені внаслідок обмежень прав власників землі і землекористувачів.
11.	Охарактеризуйте методику обґрунтування ефективності надання земель для несільськогосподарських потреб.
12.	Охарактеризуйте класифікацію недоліків по характеру несприятливого впливу на результати господарської діяльності.
13.	Що варто розуміти під територіальними недоліками землекористування і як вони впливають на результати господарської діяльності?
14.	В чому полягає сутність оптимізації землекористування в умовах ринкових земельних відносин?
15.	Які критерії і показники застосовуються при визначенні ефективності землекористування?
16.	Комплексна оцінка економічної ефективності внутрішньогосподарської організації території
17.	Напрями оцінки ефективності землепорядних заходів в проектах внутрішньогосподарського землеустрою сільськогосподарських підприємств.
18.	Методика оцінки ефективності відтворення природної родючості ґрунтів.
19.	Назвіть завдання оптимізації землекористування.
20.	Метод приросту валової продукції рослинництва за рахунок агроекологічних чинників

21.	Метод розрахунку балансу гумусу в ґрунті
22.	Поняття землекористування як екологічної системи.
23.	Дайте загальне поняття недоліків землекористування.
24.	Принципи екологізації економіки землекористування.
25.	Назвіть чинники раціоналізації землекористування та їх класифікацію
26.	Поняття інтенсифікації використання земель
27.	Якими показниками слід характеризувати стале землекористування?
28.	Охарактеризуйте предмет курсу “Економіка землекористування”
29.	Місце землекористування в системі суспільних інтересів і ринкових відносин.
30.	Поняття і ознаки землекористування.

8. Тренінг з дисципліни

Мета тренінгу – ознайомлення студентів з основними проблемами сучасного землекористування; вивчення причин та екологічних наслідків незбалансованого землекористування; оцінка шляхів вирішення екологічних проблем різних видів землекористування.

Завдання тренінгу – формування об’єктивних знань про причини виникнення екологічних проблем землекористування; набуття практичних навиків з виявлення екологічних наслідків землекористування і пошук оптимальних шляхів їх подолання. Виконання завдання відбувається в чіткій та логічній послідовності:

- вивчення і аналіз глобальних екологічних проблем землекористування;
- вивчення і аналіз регіональних екологічних проблем землекористування;
- вивчення сучасного стану землекористування в Україні та екологічних наслідків від незбалансованого землекористування;
- класифікація сучасних екологічних проблем землекористування;
- вивчення сучасних екологічних проблем землекористування в різних сферах людської діяльності;
- ознайомлення з можливостями виявлення екологічних наслідків незбалансованого землекористування;
- аналіз оптимальних шляхів вирішення прикладних екологічних проблем землекористування.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Економіка землекористування” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Економіка землекористування” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Для заліку

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ, враховуючи поточне опитування)
30%	40%	30%

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

	Найменування	Номер теми
1	Проектор ViewSonic PJ 7223 (1 шт.)	1–9
2	Підключення до комп’ютера на процесорі Intel Celeron CPU G540 (2,5 GHz RAM 2Gb, HDD 500 Gb). Монітор Philips 193vV5LSB2 (1 шт.)	1–9
3	Базове програмне забезпечення: ОС Windows 10 – згідно ліцензії Microsoft IT Academy та Microsoft DreamSpark for Students	1–9
4	Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	1–9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна:

1. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств: Підручник. – / 2-ге вид., доп. і перероблене. —К.: КНЕУ, 2012. – 624 с.
2. Галушкіна Т.П. Економіка природокористування . – Харків: Бурун Книга, 2018. - 479 с.
3. Добряк Д.С. Класифікація сільськогосподарських земель як наукова передумова їх екологічнобезпечного використання / Д.С. Добряк, О.П. Канащ, Д.І. Бабміндра, І.А. Розумний. – К.: Урожай, 2015. – 464 с.
4. Земельний кодекс України: Коментар. – Харків: ТОВ «Одіссей», 2002. — 600 с.
5. Землекористування: еколого-економічні проблеми, конфлікти, планування. – Львів : Афіша, 2015. - 399 с.
6. Кустовська О.В. Методичні рекомендації для вивчення дисципліни та виконання практичних робіт з «Економіка землекористування та землепорядкування» для слухачів магістратури другого року навчання за спеціальністю «Землеустрій та кадастр». – К.: Вид. НУБіП, 2016. – 64 с.
7. Кулінич В.В. Земельні ресурси України: необхідність еколого-економічної оптимізації використання / В.В. Кулінич // Землеустрій і кадастр. – 2015. - № 3. – С. 20-22.
8. Мартин А.Г. Регулювання ринку земель в Україні: монографія – К.: Аграр Медія Груп, 2011. – 254 с.
9. Новаковська І.О. Трансформація сільськогосподарського землекористування. – Чернівці: Прут, 2016, – 208 с.
10. Регіональна економіка та природокористування. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 351 с.
11. Стецюк, В.В. Екологічна геоморфологія України . – К. : Слово, 2016.– 366 с.
12. Третяк А.М. Економіка землекористування та землепорядкування. Навчальний посібник. — К.: ТОВ ЦЗРУ, 2014. — 542 с.
13. Хвесик М.А. Економіко-правове регулювання природокористування. – К. : Кондор, 2004, 2012. - 522 с.

Додаткова:

14. Горлачук В.В. Еколого-економічні проблеми раціонального землекористування.-Львів,1996.
15. Горлачук В.В. Управління земельними ресурсами. Підручник / Горлачук В.В., В'юн В.Г., Песчанська І.М., Сохнич А.Я. / За редакцією проф. Горлачука В.В. 2-е видання випр. і переробл. — Львів: Магнолія, 2013. – 443 с.
16. Дорош Й. Напрями удосконалення екологічної політики в галузі земельних відносин / Й. Дорош // Землепорядний вісник. – 2016. – № 2. – С. 28-34.
17. Земельне законодавство України: Збірник нормативних актів, судової та арбітражної (господарської) практики: У 2 кн. – 2-ге вид., переробл. та допов. / За ред. Даниленка А.С., – К.: Урожай, 2002. – 690 с.
18. Мірошніченко А.М. Земельне право України: Навч. посіб. /

Мірошниченко А. М. – К.: Ін-т законодавства ВРУ, 2016. – 432 с.

19. Мордвінов О. Екологічні проблеми сільськогосподарського виробництва в Україні в умовах ринкової трансформації // Вісник української академії державного управління. – 2011. - №1. – С.144 – 145.

20. Мудрак О.В. Еколого-економічні аспекти сталого розвитку АПК України // Вісник аграрної науки. – 2002. - №3. – С.70 – 73.

21. Новаковський Л.Я., Будзикович И.С. Уроки земельного реформування. – К.: Урожай, 2012. – 128 с.

22. Новаковський Л.Я. Соціально-економічні проблеми сучасного землекористування / Л.Я. Новаковський, М.А.Олещенко. – К.: Урожай, 2009. – 276 с.

23. Про охорону земель: Закон України від 19.06.2003 р. // Регулювання земельних відносин в Україні і Львівській області. – 2003. – Ч. 3. – С. 226-251.

24. Третяк А.М., Другак В.М. Наукові основи економіки землекористування та землевпорядкування. – К.: ЦЗРУ, 2013 – 337 с.

25. Управління земельними ресурсами [Текст] : навч. посіб. / [І. В. Кошкалда та ін. ; за ред. проф. І. В. Кошкалди] ; Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. - Харків : Панов А. М. [вид.], 2018. - 367 с.

26. Чернявський О.А., Сівак В.К. Конструювання протиерозійних ландшафтів. Монографія. – Чернівці: Рута, 2005. – 296 с.

27. Scientific Conceptual Framework for Land Degradation Neutrality. A Report of the Science-Policy Interface. United Nations Convention to Combat Desertification (UNCCD), Bonn, Germany. 2017. 136 p. https://www.unccd.int/sites/default/files/documents/2019-06/LDN_CF_report_web-english.pdf

28. FAO (2002): Land Tenure and Rural Development/Land Tenure Studies 3, Rome.

Інформаційні ресурси

1. Асоціація природоохоронних територій України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zarovidnyk.org/>

2. Законодавство України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua/>

3. Державний комітет статистики України / [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>